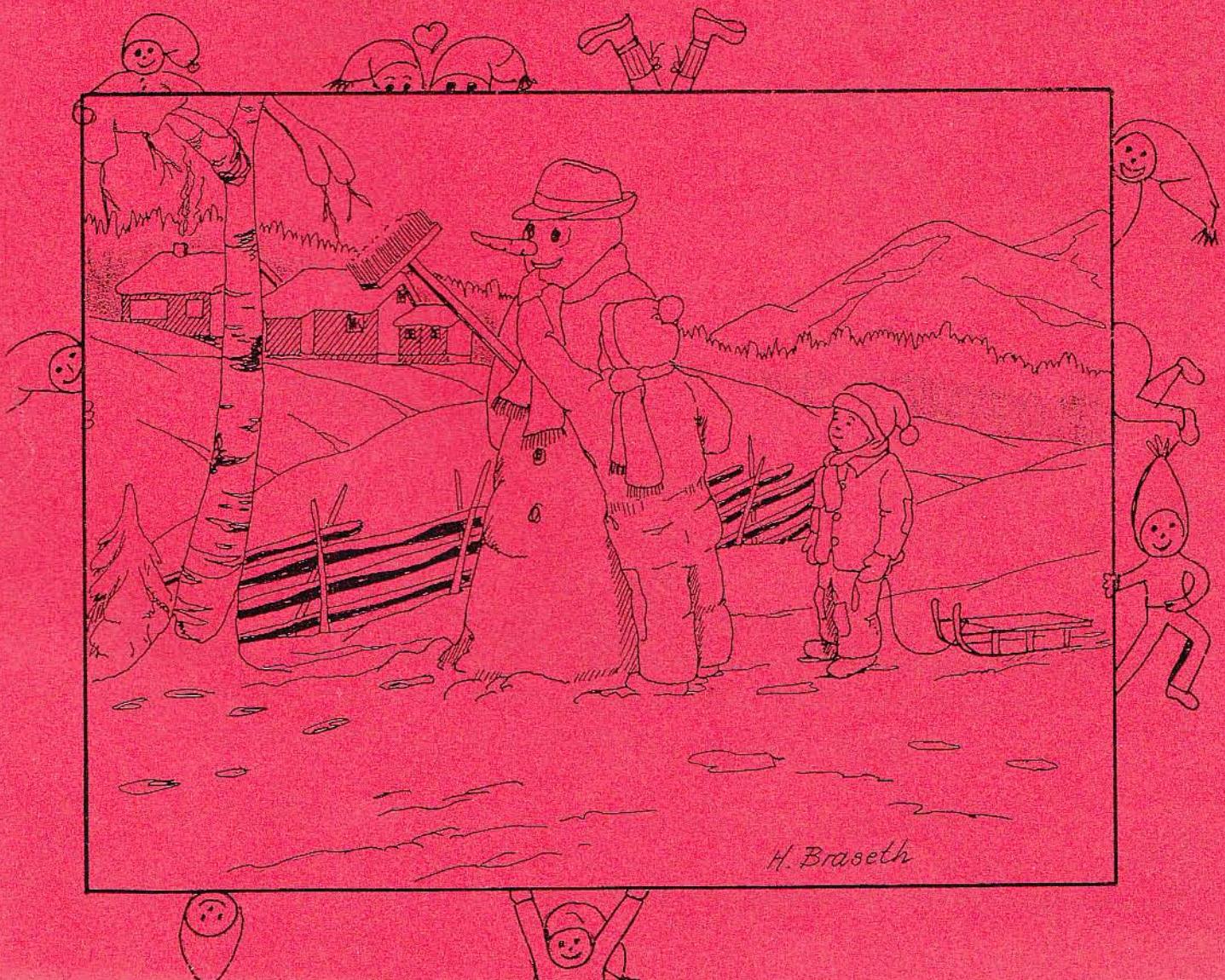
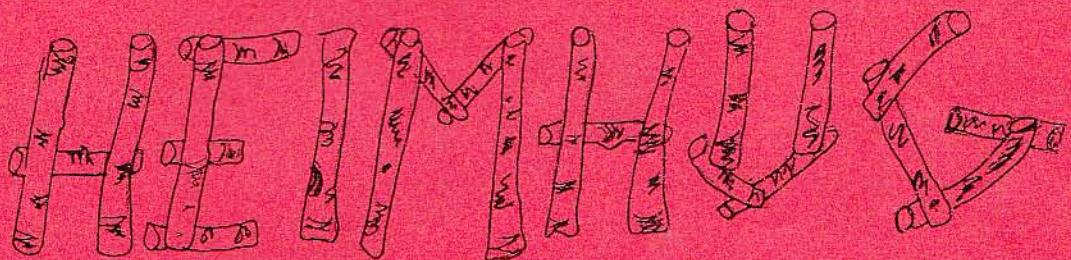


LAGSAVIS
FOR
U.L. DAGGRY
Nr. 3 - 1990



TREKNING i U.L. DAGGRY's JULELOTTERI

16 desember



Vinnerne ble :

Hovedgevinsten var en veggklokke , den ble vunnet av :

Fam . Fellingfors ; Jonas Buddes v. Ytteren

Vugge med dukke og sengetøy : Sara Merete Bakken , Selfors .

Tre-hylle : Fam Johansen , Kveldsolgt . Hauknes

Ulltøfler : Freddy og Beate Braseth , Alterneset .

Sokker : Lars Kenneth Westgaard

Marita Olsen ; Alterneset .

og Tove Volden , Bustnes .

Strikket sett str . 1 år : Leikny Kjørstad Almli .

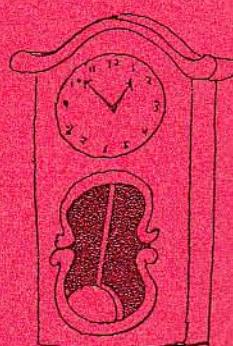
Disse vant flatbrød:

Jorunn Kildal ; Andfiskå

Johnny og Tommy Alterskjær ; Alteren

Olea Vestvik ; Granhei

Arnt Kristensen , Langneset 22 a



Disse vant krimalefser :

Torill Stålem m/ fam .

Fam Richardsen , Markavn . Andfiskå

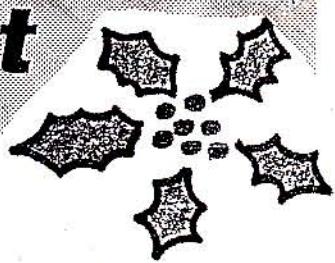
Tor Sverre Salamonsern , Skonseng

Andreas og lillesøster Kjerrvang , Alterneset .

Lotterisjef Britt Nancy Westgård vil få takke alle som var med og solgte lodd.
Spesielt de som satt på Domus , inneklemt imellom matos og møbelsalg .

Takk til alle som støttet oss og kjøpte lodd, det blir et kjærkomment
tilskudd til lagskassa på ca. kr. 5000.- kr.

Redaktøren har ordet



Så er det på tide å skrive i årets julenummer av Heimhug .

Jeg er enda ikke kommet så langt at jeg har fårr den rette julestemning .

Det er jo så mye som skal stemme for at vi syns det er slik det skal være.

Nå er jeg blitt så gammel at jeg har lov til å si : „Julen er ikke hva den engang var ”

Det hører vi ofte . Men hvem er det som gjør julen til det den er ?

Det er vi selv som har ansvaret for det . Vi må klare å kutt ut alt dett jaget og maset , og ta oss til til å kjenne etter om julestemningen er der .

Julen for meg betyr først og fremst tid til å være sammen med de jeg er glade i , familien min og nære slektninger . Ha tid til å besøke gode venner - kjenne at det som betyr noe , er samværet oss mennesker imellom .

Da jeg var lita , hadde vi ingen bil .

Eg minnest at eg satt på pappa sin store spark, også sparka vi utover til Steinrøys for å gå på juletrefest. Det var liksom så trygt å sitte der på sparken og kikke opp på stjernehimmelen, mens vi susa avgårde . Ho mamma hadde også spark , og søskenan mine . (Ja det var i de dager at det var sparkføre)

Det var i de dager at både gammel og ung kom på juletrefesten for å ønske hverandre God Jul og for å prate kjenning .

Det er godt å ha slike barndomsminner. Ikke alle barn er så heldige .

Selv i vårt velstandssamfunn er det barn som har det vondt .

Som regel skyldes det de voksnas uforstand .

Mitt ønske for det nye året er at vi setter barna i sentrum, både i Norge og ellers i verden .

Helle R.

MENNESKER HAR IKKE MEGET RO

(Arnulf Øverland)

Mennesker har ikke megen ro
Du ser dem søker og savne
noen å favne
et sted å bo .

Barn er dem kjære .
For dem kan de sette sitt liv på spill.
Av ømhet for rett og ære .
har mange gått gjennom ild .
Hvordan kan det da være ,
at bare i menneskets hjerte .
blir ondskap til ?

2



JULEBALL.

"STIL-PARTY"

DET BLIR ROMJULSFEST PÅ STEINRØYS

4. JULLEDAG OM KVELDEN.

DISKOTEK MED MUSIKK FOR

ENHVER SMAK - SALG AV BRUS/KAFFE
GRYTERTITT.

ANTREKK: FINT

NÆRMERE OPPLYSNINGER i Rana Blad.



VELKOMMEN!

arr. U.h. Daggry
lag 5.



(tone: Der ligg ei stø som du skulle kjenne.)

Kreta-hymne.

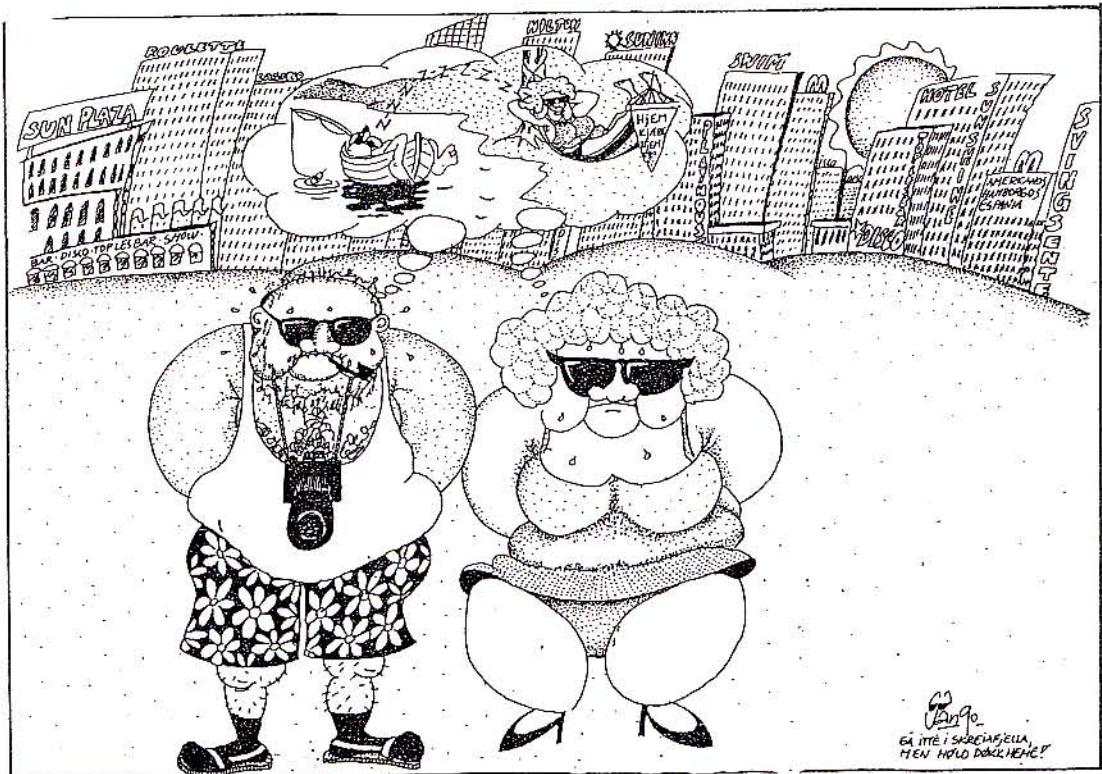
--- * ---

1. Det ligger ei merkelig øy uti havet
en ti-timers ferjetur fra grekenland.
Denne øy fikk Europa i morgengave,
og bølgene slår ramsalte innover strand.
2. Den befinner seg midt mellom tre kontinenter:
Europa, og Afrika og Asia.
Det gjorde den tidlig til et handelssenter,
og kongen hadde makten over land og hav.
3. Legendenes, heltenes, og Solens rike;
her sivilisasjonens vugge stod.
Så lite, så stolt, og så helt uten like;
historien om Kretas tårer drypper blod.
4. Under neolitter-tidens fødselsvéer,
hit kom ifra Lille-Asia en kar.
Her krøp han i ly - den første européer;
den allerførste stamfader han dermed var.
5. Her ville han bo. Her fant han livet prima,
fra hulen han skuet hav og vær og vind..
Og middelhavslandenes gav milde klima
fikk skjenke sine barn et gjestfritt, ærlig sinn.
6. For fire tusen år siden bodde på Knossos
en framifrå konge, mektig viden om.
Han var liten av vekst, hans navn var Minos;
palasset hadde mer enn 1500 rom.
7. Han var forut for sin tid, han var klok, rik og sterk;
han skapte lover det går frasagn om.
Kulturen blomstret, de eldgamle kunstverk
forteller mer enn ord hva det er tale om.
8. På denne tid hos oss var det steinalder-tilstand;
vi bodde i huler, spradet skinnkledd rundt
med flintøks og steinkniv, av bein va pilspissan,
vi tygde det naturen gav, og levde sunt.
9. Og tidene rullet hen over all jorden;
en dag i oktober 1990 kom
en gjeng forfrosne og storøyde nordmenn
til Castle Suites, Platanias, og fann seg rom.
10. Og grekeran vart himlanes glad då dem såg oss:
de hilste velkommen - men de kunn'kje snakk!
De var ikke klårmeldt; men snille som lam, forståss,
"No problem" sa dem berre, "efcharisto" var "takk".
11. Så skreva vi rundt og såg på alt det rare;
vi saug åt oss inntrøkk som en svamp i vann.
Langs med gatekanten, inni bambus-baret
sprang storrotta med godbiter ho stadig fann.

- 4
12. Hotellet og hagen, det var vakkert til tusen;
en fryd og en vellyst for et blikk fra nord.
Men sola ho stakk, det vart hett under blusen,
- sånn kjens det nok å være nystekt fleskesvor.
 13. Og langsomt tødde både skinnet og sjela;
og gresshoppesangens monotone kor
vugga sakte i søvn, og gjord oss del a'
det eksotiske miljø vi fann på Moder Jord.
 14. Så drømte vi søtt - tel luften ble flerret
av eselskryt og hanegal ved morgengry,
halv fire på morran, de sto bakom kjerret.
i mørkera og gol og skrøt i vilden sky.
 15. Vi gomla zatziki, salat og souvlaki;
tomater og epler som en "kjellerport".
Så drakk vi ouzo, metaxa og raki
- før Fanden fann att skön va alt fordunsta bort!
-
16. Men la oss no endelig presentér gjengen
som var med på turen ned til Syd og sol.
Og la oss få sagt det i samme slengen:
det vart vel både tomt og rart for dokk der nord?
 17. Vi býnne med Jon, han va en slags hedersgjest
for han hadde jebursdag kvar jækla dag.
På dass fekk han selskap av firfirsl-ubeist;
på stranda nøt han utsikten av alle slag.
 18. Så va der ei blubba som heit Ann Elise,
ho hadde òg jebursdag nån daga før.
Men ho hadde vannskrekk, i bølgan vart krise;
ho lo og skreik og snørr og våra rann som smør.
 19. Han Dagbjørn fekk vesst nok av de greske sagnan;
dypt rystet og sjeleskadd han ørskjen gjekk.
Han gjønte pungen tel han sjøl ikkje fann hán,
å heldigvis, at han'kje då kunn gresk - o skrekk!
 20. Ho Kari vart svart som ei kråka i fjærان;
men så var ho heime-brent fra før, må tru.
Ho drakk mange liter med Ånest (vatn), det deran
sku være helt forbudt, men det gjekk godt, ja gu.
 21. Han fyra på kølmila som han holdt i handa;
då brannalarmen gjekk, då fekk han fart.
Ja, det var han Gunnar, dem lo på stranda,
når atte han va framme, og så vrang, med kvart.
 22. Ho Gunvor ho fekk kattunga ute i hagen,
men slåttonn og denslags fekk ho ikkje tel.
Etter syv timers strandliv brann dét godt i baken:
men på Kreta vart det fritt for Youghurt naturell.
 23. Bjørn tore han vart bukslaus - men fann den på våga;
vakkert takka han skjebna då, som var så mild.
Og skorpionen, som på strand seg våga,
den satt på foten hans og var så kjempe-snill.

24. Og stakkars lita Liv, som aldri fekk tia
tel leksa ho bar i veska, kor ho gjekk.
Ho fann ei nøtter, som ikkje var "pia"-
for den var ikkje salt, det var då klart som blekk.
25. Ja, vi hadde det jo artig, men avskjedens time kom
så mykje fortar enn den skulle gjort.
Snart sto vi iporten og venta på bussen som
sku ta oss med tel flyplassen, det gjekk som smôrt.
26. De sto på trappa, hotellpersonalet,
og såg oss avgårde då vi reiste hjem.
Maria i spissen, som ei mor for alle,
Evangelina lo, og ga en saftig klem.
27. Med vemo i hjertet jeg takker deg Kreta,
for gode minner jeg skal gjemme på.
For sopp og smelt-ost, for retsina og feta,
- og metervis agurk å sløkke tørsten på.
28. Nå sitter jeg og mimer, og hjertet banker;
en tid full av eventyr er nå forbi.
Jeg heiser flagget i mine stille tanker,
og minns et lite folk som hadde flust med tid.
29. For Siri og Thomas, som hadde så my' å gi
jeg heiser et ekstra flagg og gjør honnør.
De kunne gitt oss et kurs i diplomati;
de jobbet døgnet rundt, og like blid som før.
30. For Evelina, som vaska dritt i burker,
for alle som gjorde turen spesiell.
For Manuelo med sine brev og agurker,
for Staffan nedpå stranda - ha farvel, farvel!

okt. -90.



SØPPELTIPP i ALTERMARK.

NY KRIMINALSERIE ?

Kommunen har behov for ny søppel plass om ikke så mange år .

Ingeniørvesenet har utarbeidet forslag til hvor den nye søppeltippen skal ligge. Det har 4 alternativer men i virkeligheten er det bare Strupen som er realistisk. Etter en vurdering av alle alternativene , har ingen i ingeniørvesenet satt Strupen på 1. plass.

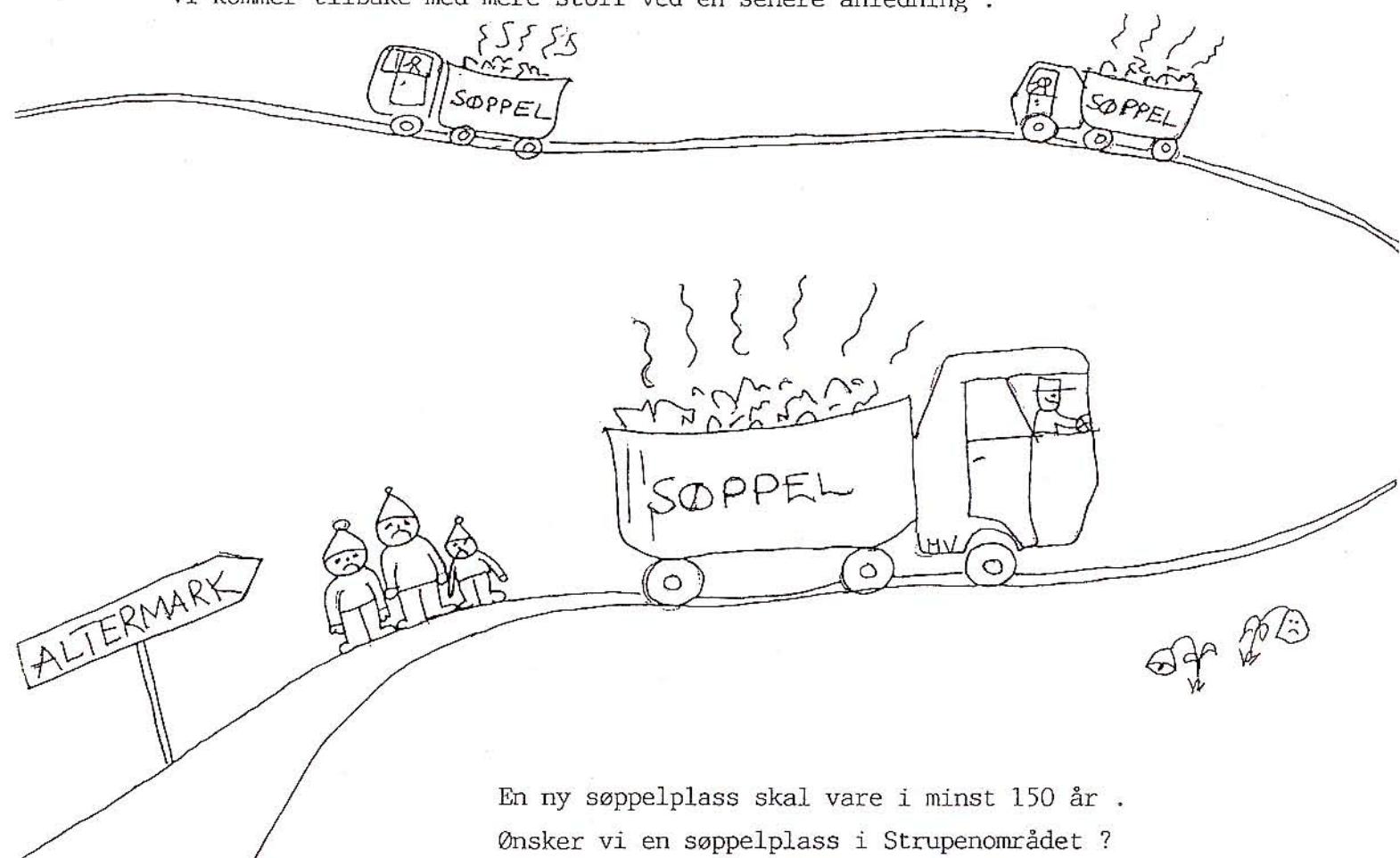
Dette fikk ungdomslaget til å ta initiativet til en temakveld på Steinrøys .

Det var miljøvernsjef Ståle Lysfjord fra Rana kommune som holdt foredrag .

Møtet ble holdt 27. 11 , og det møtte opp ca. 30 stk .

Det var skremmende å høre at det blir ikke gjort så veldig mye fra kommunens side for å utrede andre , brukbare alternativer til Strupen.

Det virker som de lar tiden arbeide for seg , iløpet av 10 år var Røssvoll o oppfylt . så om 5 år måtte planene være klare for hvor den nye søppeltippen skal ligge . Det ble nedsatt en komite som skulle undersøke mer om disse planene. Vi kommer tilbake med mere stoff ved en senere anledning .



En ny søppel plass skal være i minst 150 år .
Ønsker vi en søppel plass i Strupenområdet ?

Litt om fotballsparkning
i gammeldaga.

--- * ---

Første gang de begynte å sparke fotball her i Alterbygda vites ikke, men i tiden 1915-20 var ungdommen i gang med fotballtrenings på Storoldermoen i Ådalan.

"Storolleremoen" var liten, skjeiv og hølåt. Dem sparket der i noen år. Det ble da ordnet med han Hans Persa i Lillealteren (han Hans i huse) om å få bruke Åforssletta til fotballbane. Åforssletta var en bra bane. Det ble en fin gresbane, og den ble jo brukt til 1936. Vi på Forsmoen og de fra Alteren måtte vea over elva, eller vi sprang over på ei utfallsgran. De fra Sletten kom oppover Ådalan, de var jo fra samme sia.

Markaelva rann tett forbi, så fotballen fôr ofte i elva. Vi måtte ha ei lang bambustrøa med nettinghåv på toppen for å få tak i ballen. Der var mange fotballkamper i Ådalan, der var Røssvoll, Straumen, Sjona, Hemnes, og flere lag.

Eg husker engang Hemnes skulle ha kamp med Alteren, de måtte jo komme med motorbåt til Altersjyen, og så gang opp over til Ådalan, for der var jo ikke bilveg på den tid.

De hadde endel tilskuere med, Einar Paulsen, Kristian Kjosk og flere. Kristian Kjosk var jo litt vank, så han brukte to krykkjer. Men han var flink, han gikk fra Alteren til Åforssletta. De han gjekk sammen med var ikke så kjent på veien, så de kom litt feil, de kom fram på Storanerslirapet og der er svært bratt. Men han labba utføre i rapet, på to krykkjer. De som var med sa han tok en fem-seks meter i quart sprang ned rapet.

Fotballspilleran ble enige om å gå til innkjøp av fotballsko til de som skulle være med på laget, og hansker til målmannen. Senere ble de enige om å begynn med fri-idrett også. Det ble da anskaffet diskos-spyd og kule, liten type, hoppstativ og stav for stavsprang. det ble bestemt at spillerne skulle ha fotballdrakt.

For å få idretten inn i ordnede forhold i Alterbøgda, ble en enige om å starte et idrettslag.

Alteren Idrettslag ble stiftet den 16. juli 1921.
 "Kontingent er kr. 1,- årlig og betales forskuddsvis.
 Styret består av formann, nestformann, sekretær, kasserer,
 og om fornøden en materialforvalter. Dessuten to varamenn.
 Ethvert medlem er forpliktet til å motta valg.
 Generalforsamling avholdes hvert år i mai.
 Foreningen innmeldes i Nordland Distriktslag for idrett."

Hvem som ble valgt til formann i 1921 vet eg ikke.
 Det ble holdt møte i Idrettslaget søndag den 22/1-1922.
 Formannen var ikke tilstede. Hvem var formann? Var det
 Kristoffer Alterskjær eller var det Lars Sletten? De var
 jo mye borte så de var forhindret fra å møte.
 Er det noen som har hørt hvem som ble valgt til formann?
 Varaformann Hans Stormo hadde sammenkalt til møte. Han
 frabød seg gjenvalg. Til ny formann ble valgt Heitmann
 Forsmo og varaformann Ingvald Olsen.

Den 10. oktober 1936 ble det opprettet kontrakt med Jakob
 Alterskjær på ny idrettsplass på "Sønkje-moen" kontrakten
 ble enstemmig vedtatt. I 1937 ble plassen ryddet og opp-
 arbeidet.

Den 25/4-1937 fikk idrettslaget svar fra Departementet
 at det var innvilget et bidrag på kr. 500,- og skrivelse
 fra ordføreren i Nord-Rana at laget var tilstått kr. 500,-
 til idrettsplassens opparbeidelse. Til sammen kr. 1000,-
 ett tusen kroner.

På møte 25/4-1937 ble det besluttet å betale kr. 60,-
 på lagets gjeld til Jakob Alterskjær for idrettsplassen.

Søndag 20/10-1939 holdtes møte i idrettslaget.
 Sak 1 angående innmeldelse i borgerlig eller i A.Z.L.
 Idrettsforbund. Det besluttedes enstemmig å innmelde laget
 i borgerlig Idrettsforbund. Det pålaes sekretæren å skrive
 innmeldelse i Nordland Skikrets, og Helgeland Fotballkrets.
 Likeså til Nordland Distriktslag for Idrett. Det ble
 også besluttet å beregne opparbeidelse av "Hatten" til en
 50 meter hoppbakke.

Fra 1940-45 var nesten all møtevirksomhet innstilt,
 likeså etter krigen, til 1946-49 og i 50. Nesten ingen
 idrettsutøvelse.

Så ble det innkalt til møte 8. januar 1956.
 Restene av styret i Alteren Idrettslag vedtok da å overføre fotballplassen samt diverse andre saker som tilhører Idrettslaget, til Alteren Ungdomslag "Daggry" hvis ungdomslaget var villig til å gå med på dette vedtak. I tilfelle at der skulle bli interesse for å starte et nytt lag skal all aktiva overføres til det nye lag.

Det vil jo passe for idrettsgruppa i Daggry.
 Der finnes 6 referatbøker, men ikke kassaboka. Den viser hvor mye som er utbetalt på idrettsplassen.

Dersom ikke U.L. Daggry har interesse av referatbøkene og kassaboka, så lever disse til Rana Museum til oppbevaring. Museet tar imot disse. De har historisk verdi.

P. F.



KRYSSORD NR. 2

Vannrett

1. Verslære
2. Eeggstokker
14. Konsonanter
16. Stek
21. Godtar alt
22. Dros ies jåfør
23. By
25. Plante
26. Industristed,omv.
27. Vakkert,omv.
28. Under Greken
29. Stoff
30. Produkt
32. Monoton
33. Konsonanter
35. Tre
36. Konsonanter
38. Norsk innsjø
40. Engelsk pron.,omv.
42. Ikke
43. Ujevnhet
45. Forrige
48. Plante
49. Gass
51. Hovedstad
54. Kvinnenavn
56. Fugl
57. Adjektiv
60. Beveger
61. Trinn
62. Søt

63. Dvr
65. Ensamt hus
68. Fiernlyd
70. Popgruppe
72. Romas Grunnlegger(sagn)
73. Fugl,omv.
74. Stimulerer
75. Maskin
77. Guttenavn/omv. Jentenavn
78. Skravlebøtte
80. Politisk parti
82. Preposisjon
83. Mesterskap
84. Republikk
86. Kvinnenavn(svensk)
87. Bindeord
88. Konsonanter
90. Planter
93. Dyr
94. Kunstig vannfall
97. Fransk Landområde
100. Gudinne
103. Musikalsk uttrykk
104. Trekk
105. Nasjonalpark i USA
107. På stedet(latin)
108. Behandling
110. Klippeøy
111. Stedlig
112. Fugl
113. Tjener

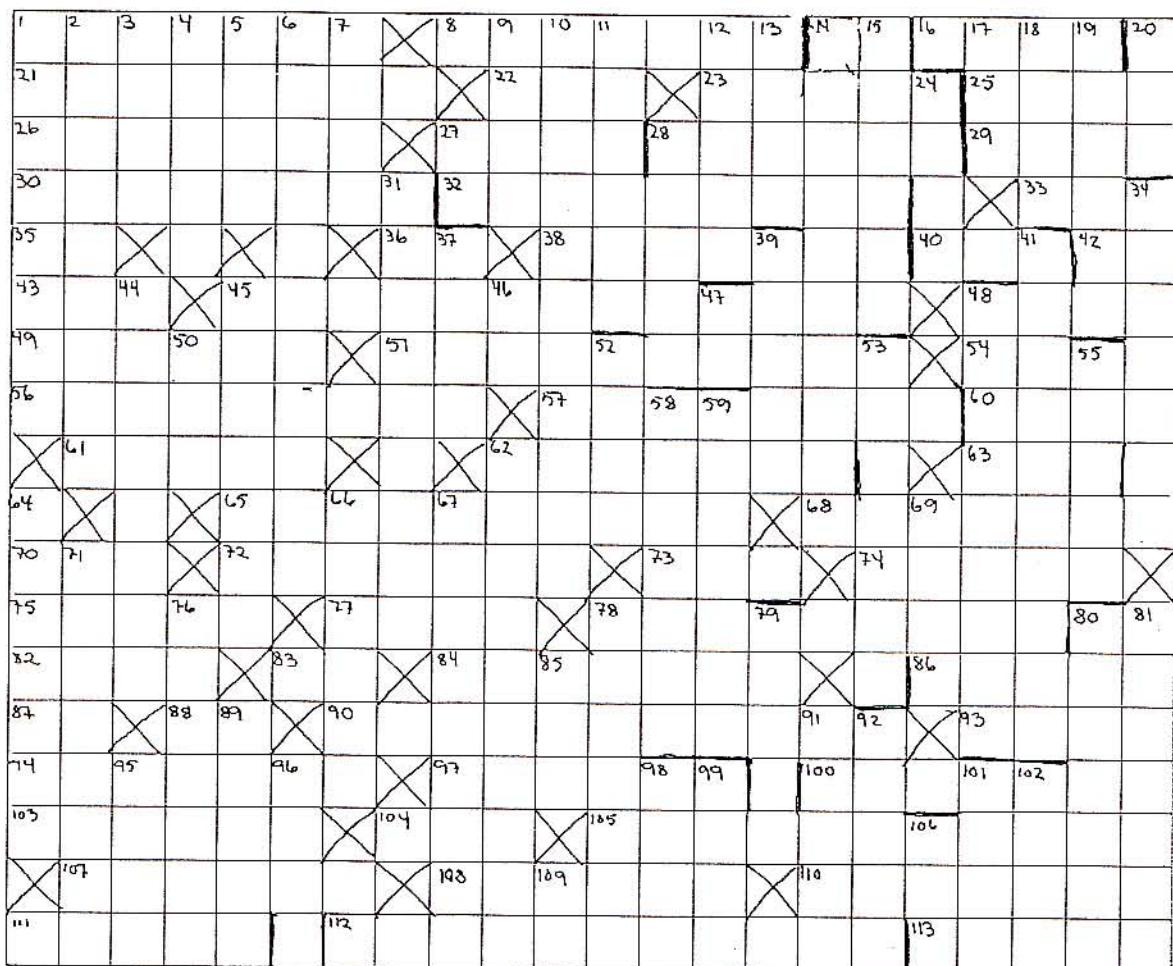
Loddrett

1. Fotsoldat
2. Utøver
3. Antar
4. Edelsten
5. Likeså(latin)
6. "Den onde ånds fiell"(Afrika)
7. Sjåfør,omv.
9. Kjemisk forbindelse
10. Gresk gud
11. Krypdyr
12. Trærne
13. Ind. mannsnavn/omv.,no.m.navn
14. Plagg
15. Forfatter,amer.
17. Inger Anne Sletten
18. Glis
19. Mannsnavn
20. Lue uten skygge
24. Prestegjeld på Jæren
27. Drikk
28. Fabrikk-merke

31. Figur hos Egner
34. Søylen
37. Land
38. Snakke sammen,omv.
39. Boligen
41. Populær reise
44. Industristed,norsk
45. Tiggere
46. Man
47. Konsonanter
48. Landlov
50. Illegalt stoff
52. Slik,omv.
53. Kommune
55. Fransk by,omv.
58. Årekrenkelse
59. Tysk sjømann
62. Potteplanter
64. Stivelsesprodukt(sagogrynn)
66. Overtrekk
67. Narre

Loddrett(forts.)

69. Figur i norrøn mytologi
 71. Latinsk navn på Ungarn
 76. Musikalsk instrument
 78. Frukt av melontreet
 79. Stille,taus
 80. La på is
 81. Omen
 85. Konsonanter
 89. Drivstoff
 91. Sete,omv.
 92. Festning (eng.)og kongeborg
 95. Grunnstoff
 96. Tysk svar
 98. Tynnes,omv.
 99. Sekret
 101. Rent,omv.
 102. Kos,omv.
 106. Forstavelse
 109. Konsonanter



LÖSNING SENDES TIL : HEIMHUG √ Ann Elise Altermark .



LITT AV HVERT • LITT AV HVERT

12

Det har skjedd mangt og meget i ungdomslaget utover høsten . En ting vi må nevne er jo høstbasaren . Den ble en suksess , både publikumsmessig og økonomisk . (overskudd - ca. 13.000)

Det er helt utrolig hvordan denne " basarkomiteen " har klart å lage en tradisjon som blir så veldig vellykket år etter år .

At det ligger meget arbeid bak en slik basarsøndag , vet nok de fleste .

De starter opp tidlig med forberedelsene . ho Mary har vel snart strikket 100 sokkepar til disse basarene .

Det er ordentlig heimlaga mat som serveres , her blir det ikke kjøpt noe halvfabrikata . Det er ikke rart at folk setter pengboka kølåpen når de kommer på Steinrøys .

Masse flotte gevinstar var det også i år , spesielt var der to fine klokker som mange hadde lyst på .

Underholdninga i år betegnes som særlig veldig vellykket . De gyngende husmødre fra Alteren bergtok forsamlingen med sine viser , både av det muntere og av det tragiske slaget . Til og med konkurrerende avis Rana Blad hadde hørt om den aparte underholdningen , og kom for å dekke verdenspremieren .

Siste del av forestillingen var meget sterkt , så sterkt åt bildene i avisen ble sensurert . Vi i Heimhug har imidlertid ingen skrupler , så vi kommer med et fyldig billedreferat på neste side .

Men , før Svartfotballetten inntok scenen , ble det framført ei basarvise som mange har ytret ønske om å se i Heimhug .

BASARVISE (fritt etter Geir Lystrup)

No er granbaret strødd på trammen , no er dukane lagt på bordet

No er godtfolk og alle sammen ønskt velkommen , og no seng koret

Song om lerka , song om våren , så ein gråstein kan ta tel tåren .

Der e stemning , der e søndag , det e bøgdabasar !

Og ho Målfrid og Ann tel han Hans - har no slett ikkje ti tel å dans
Steiker svetta og legg dem på fat - så det blir til kaffemat .

No kan Oddmund gå fram på scena , les et dikt om ho skjønn Helena -
Mens Kristoffer han leit fram åran , lese nommer og tar tel tåran .
Kem vil vinn ja , denne kaka , all rundt bordet dem ska få smaka
det e stemning der e søndag det e bøgdabasar !

Og ho Magny på Bakken e me . steike vafla mens ho sett på kne .

Og ho Berit og;n Sveinung smør på , så at alle kan å få .

Og når alle har litt imagen , tar dem nommer , ja heile dagen.

Og han Geir spreng omkreng med bøtte , så han gjær no ihvertfall nøtte .

Åran selles - pengan telles - det e mange som har det felles -

at dem kjøpe masse åre , men dem vinn ingen teng !

Og på kjøkkenet der står dem på , Per Harald skjære opp bløtkaka nå -

Og ho Mary ho sel og e bli , ja der e ei artig ti ;

Og når dagen er gått til ende , ska den sværeste saken hende .

No ska alle gevinstan trekkest , dem frå Sletten dæm e no frekkest,

Vinner duka , vinner sokka - vinner trøsleiv og papirdokka .

Der e stemning , set e søndag , det e bøgdabasar !

Og Svein Joar han henge no i , han har slett ikkje ti tel å fri .

Koker kaffe og har oppi kopp, nei det tar visst aller stopp

Nov - 90 Mette R.



Gurine Mysulleksprenkken
fikk snøstrekke rett
før forestillingen.

Når det gjelder bildene fra CAn-can oppvisningen til svartfotballetten , viser det seg at de er konfiskert av sedelighetspolitiet . Vi har imidlert berget et par som ble tatt av to medlemmer under oppvarmingen , Vi lar bildene tale for seg , STERKT !



Antonette
Gråbeinsrud
forbereder seg
til dansen.

Bare for å minne om at vi snart tipper over mot lysere tider . Her er et bilde fra da barnelaget var på telttur til Nesna . Det ser ut som ungene springer vilt uten tilsyn , mens mødren slapper av og bruner seg. Vi har lenge ønsket oss et referat fra den turen , men det blir vel med dem som med de som skulle skrive fra landsskytterstevne og årsmøtet i NU .

Det blir bare med tanken . Hør nå her : Tanker som ikke kommer ned på papiret har vi liten nytte av . Skriv det ned og send det til oss . Vi blir så glade !



Men nå er det julen som står for døren . Hos meg har den banket på i flere uker , men jeg har ikke hatt tid til å slippe den inn. Men tiden går sin gang. På barnelaget har de hatt sin tradisjonelle avslutning med Lucia og det hele . Her er et bilde fra to av fjorårets Luciaer : Anette Løkberg og Maria Almlie .



Om det blir juletrefest i år ? Ikke vet vi , ingen beskjed er kommet inn på telefaxen i redaksjonen. Men vi håper det blir tradisjonen tro , også vil vi oppfordre folk til å komme på juletrefest, både gammel og ung . Det er da det er koselig, det tror jeg ungene syns også . Ingen vits i å pynte seg , hvis der ikke er noen som kan beundre en !

Hederspris

--- * ---

Ungdomslagsarbeidet er bygd på den kulturelle egenaktivitet innenfor det enkelte lokalsamfunn. Det er, og vil alltid være, avhengig av enkeltmenneskets innsats.

UL Daggry har besluttet å dele ut en HEDERSPRIS til en person som, ved sin innsats for bygdas ve og vel, måtte ha gjort seg fortjent til en slik utmerkelse.

Prisen skal, som rett og rimelig er, henge litt høyt.

Alle i bygda kan sende inn forslag til kandidat, og det vil bli nedsatt en hederspris-komite.

Forslag til statutter:

1. UL Daggrys hederspris deles ut til en person i bygda som har utmerket seg ved uegennyttig arbeid til nytte og gavn for fellesskapet i bygda og folket som bor her.
2. Personen skal gjennom lengre tid ha arbeidet i UL's ånd for å styrke lokalsamfunnet (uten at vedkommende nødvendigvis må være medlem av ungdomslaget.)
3. Prisen deles ut i forbindelse med årsmøtet, f.eks. hvert tredje år, dersom aktuell(e) kandidat(er) er på tale.
4. Kandidaten plukkes ut av en dertil valgt komité bestående av leder for UL, pluss 2 medlemmer av laget. Disse 2 skal velges på et ungdomslagsmøte.

Forslag til kandidat sendes styret i UL Daggry v/ formann Lars Forsbakk innen 10. okt.-91

Tradisjonar omkring førjulstid og jul:

Førjulstid og julestri

*Om de svarte mørke dagane før jul
og litt mat og julebord og juletre
og skikkelige nissar eller tuftekallar før og no*



Den gamle nissen eller tuftekajln kunne være ein luring.

Det er litt artig med den førjulstida i mørketida mens sola er borte og vi er heime, mens mørket er ute og vi er inne, med mykje godt lys innaførr og ijukkas-te mørtna utaførr. Ånei, ikkje bare mørtna, det er no bra med lys også når månen står og skin og nordlyset, vèrlyset, vindlyset blafræ over oss. Men du skal ikkje spelle deg førr mykje ned vindlyset. Mange trudde (og nokken trur visst enno) at dersom vi vinkar til vindlyset med eit kvitt lommetørkle, så blir det urolig og oppkava og kan komme og ta oss. Bruker vi ein kvit handduk, blir det endå meir liv i det. Vindlyset liker heller ikkje at ein plystrar langt og lenge. Det kom visst aldri og tok nokken. Men vi har eit samisk eventyr som handlar om dette å terge vindlyset, og der blir den ene av to brør tatt. Men eventyr er no ikkje heilt sannferdige alltid.

DEN GAMLE JULEFESTEN - MIDTVINTERSBLODET

Feiringa av jul har urgamle tradisjonar. Opphavlig var den kanskje særlig viktig å feire her nordpå med så lang ei mørketid. Når sola slapp taket ein dag i november, var det eit par måna å vente til ho stakk fram igjen. Og folk lært snart kada sola var lengst nede og begynte å stige. Prøv å legg merke til at den dagen sola tar til å stige, er det som eit nyttslags lys kjem til syne midt på dagen. Det er kanskje ei innbilning fordi vi veit at ho har snudd, men i alle fall 1. juledag er det nye lyset tydelig. Den dagen eller det døgnet sola snudde, var det de holdt den gamle julefesten, den som går langt tilbake i førkristen tid. Dagen blir kalt vintersolkverv eller bare solkverv. (Ordet

kverv betyr i denne samanhengen snu). Det er den 22. desember. Festen må frå først av ha vore ein lysfest. I kjent historisk tid hører vi om midtvintersblotet. Vilurer litt på om den moderne skikken med julebord er ein ny versjon av midtvintersblotet.

Solkvervnatta er den lengste natta i året, altså natta før sola snur, eller den natta sola snur. Gammal folketru ville ha det til at alt var laust den natta, og alt vart omvendt: mjukt vart hardt, vått vart tørt osb.

KALENDEREN I ULAG

I riktig gammal tid hadde de den julianske kalenderen (etter Julius Cæsar). Der var kalenderåret 11 minutt for langt. Det førte snart til at alt kom i ulage. Ellevi minutt blir lang tid i løpet av nokre hundreår. I året 1582 kom den gregorianske kalenderen (etter pave Gregus XIII). Den vart snart innført i katolske land, men de lutherske kom seinet etter. I Danmark-Norge hendte det i året 1700. I november 1699 vart det lest opp ei forordning i kjerken om at "Hans kongelige Majestæt haver befaleit, at Februar Maaned skal i Aaret 1700 ej have flere end 18 Dage, Vi skal da næst efter den 18. Februar tælle den 1. Marts.."

Då kalenderen vart endra i året 1700, var vi altså om lag ti dagar for tidlig ute med det reelle nyåret, og det var grunnen til at vi har forestillingar om at den lengste natta i året var 13. desember. Denne oppfatninga har vore seigliva. Heilt opp til våre dagar har vi hatt den folkelige oppfatninga at Løssi Langnatt

eller Løssinatta var den lengste og svaraste natta i året. Opphavet til namnet er den hellige Lucie, seinare folkelige Løssi. Svartast var natta på meir enn ein måte, den natta kunne dyra snakke, og mykje av svartemakta og fanskapen var laus. Olav Duun har ei uvanlig finskildring av ei Løssilangnatt i boka Juvikingar, om Per Anders som ror heim i snøkov og hører draugen roper uti kavet. Det tar gubben med ro.

Men då han gammelsjur sjøl tar til å romstere i naustet der Per Anders skal sove natta, då skrik han:

- Hald fred i naust, det varsku æg dæg om! Din Tykje der du e!

Og natta gjekk. Eller ho gjekk ikkje. Ho la seg for attmed ein, ho skulle ikkje lenger. Han hørte kua på båsen, ho rauta og klaga seg: "Lang natt! Lang natt!"

Og sauен og gjeita dei remja med hue under bogen: "Ho e lang som to!"

Ho Løssi var eit fælt kvinnfolk som for frå gard til gard og kontrollerte at alt gjekk rett for seg fram i mot jul, at mannfolka fekk det unna utadørs, og at kjerringan heldt timeplanen innadørs så ikkje jula kom som julastan på kjerringa. Nåde den som ikkje hadde alt på stell når ho kom, då kunne ho fare hardt fram og rasere på garden som ei oskorei. Frå gammalt av heitte det seg då også at alt skulle være unnagjort til Løssidagen. (Men også her ligg vel minningane om solkverv denne dagen i hundreasminnet, tradisjonen).

Det er merkelig med denne Løssi, ho som i tidlig kristen tradisjon heitte Lucie, og var så lys og rein og fin. Då dei dømde henne til ild og bål, ville ikkje



Ho Løssi kontrollerte at ikkje jula kom som juldagen på kjerringa.

varmen brenne henne. Etter dette ble ho då også Sancta Lucie. Men namnet hennes hadde antakelig for stor likhet med Lucifer, han tykje sjøl.

I nyare tid har vi fått ei heilt ny og snill Lucia. Ho kom inn i svensk førjulsfeiring i 1927 då avisa Stockholmstidningen arrangerte det første Lucia-opptøyet. No føregår Lucia-feiringa i riktig stor stil i Sverige og Finland, og tradisjonen er minst like god som julenissen for dei som vil selge alle de julevarene folk ikkje har bruk for. Denne moderne Lucia er for full fart inn i Norge - i barnehagar og skolar.

THOMASMESSE OG JULSKÅKA

Avg andre merkedagar nemner vi Thomasmesse 21. desember. Han Thomas brygga til jul, då skulle vi verkelig få den store bløyta - både til ølet og til å linne lefsene. Dette mildveret blei derfor også kjalt lefseinna eller kakelinna. Og det er nesten årvisst at det store mildveret kjem. Men då er også tida inne for julskåknatta. Det er natt til lillejulaftan, solkvernatt. Skikken lever enno. Det gjeld å komme inn til ein kamerat, ei jente - eller berre ein nabo - og markere at ein har vore der. Stor sett var det vel berre ris ein la igjen på senga til ei jente, men det utvikla seg til sterkare verkemiddel: Ein flytta ein ver over til nabofjøsen der det var ei geit - og omvendt. Det hender nokken dreg ein båt til gards og heiser den opp i ein tretopp - eller undebuksa frå klessnora oppi flaggstonga. "Nøklan hadde en tensdens tel å bli borte i tida før skåknatta, men ved juletid va dem på plass igjen," var det ein kar som sa.

Ordet skåk har kanskje samanheng med det ordet vi har for sjakk, om spellet

sjakk altså. På gammelnorsk heitte det skåk. Meininga med ordet skåk må i så fall være at du skal gjøre naboen din ei prette, så overtak på han eller ho. Eller du tar han/ho på senga. (Ivar Aasen si forklaring). Nokken seier det betyr ska-ke, riste, engelsk shake.

NISSEN VÅR VAR SLETT INGEN JULENISSE

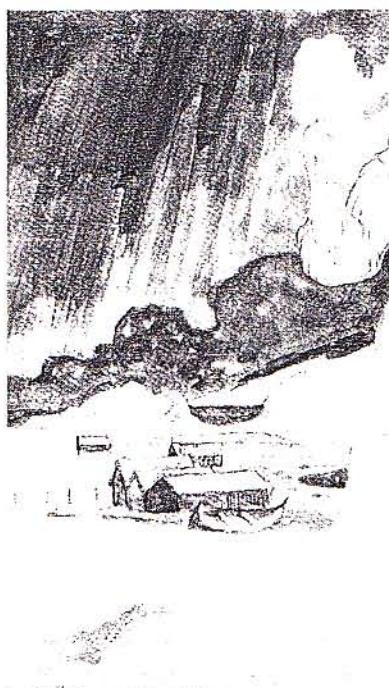
Julenissen er ny hos oss. Men frå gammalt har vi det småfolket som blir kalt for tuften. De finnast enno og har fleire namn: Tuften, tuftekajln eller gobon. Det er han som hører til på gården, som har vore på tuftene etter alle generasjonane, frå de eldste tider. Svenskane kalla han tomten, og i nyare tid jultomten. Han skal jo også gjøre tjeneste som markedsførar i julehandelen.

Den gamle tuften kunne være sur og sint og finne på ugagn for folket på garden, men helst dersom han ikkje fekk det han hadde rett til. Ein av rettane var f.eks. graut på julasten. Men til vanlig var han ein snill vaktmester i sjøs og stall og tok seg særlig av hesten. Han hadde budd på garden frå første dag, var vel litt av sjela til den første bonden - og til fleire etter han.

Så kom nissen. Eg synes ikkje det er det minste rart at den gamle tuftekallen blei forbanna, spesielt etter kvart som nissen vart ein tru tjenar for forretnings-

standen, dei som vil bruke nissen til å markedsføre alt mulig vi ikkje har bruk for. Etter dette vart tuften så fornærma at de drog seg tilbake, og det er berre få av oss som no kan få sjå dem. Men den moderne nissen har sprengt alle rammer for tradisjon. Han kjem frå Amerika med rein føresleden, han kjem frå Rovaniemi stor og staselig, også der kjørande med rein. Han er blitt den store salgsappen før jul med strømper på sengstolpen etter USA-oppskrift. Ein slik kjempenisse er uhistorisk og unaturlig. Ikkje rart at gammal-tufta sit på låven og er forbanna. Forresten er vel heller ikkje ein moderne låve med silolukt noko for gammelnissen, så han held nok til i de få gammellåvane som enno er til, vi finn han i gamle naust og sjåar og ute i skogen, stakkar. Det er der vi kan sjå han av og til.

Ja, Julenissen er ei nyskaping. Men han med nissenamnet har sin spesielle dag, Nilsmesse 6. desember. Det er til minne om St. Nikolai, den gavmilde, som også var helgen for sjøfararar i katolsk tid. (Derfor heitte f.eks. nesten halvparten av de russiske pomorskutene som gjesta Nord-Norge "St. Nicolaj"). Den første hellige Nikolai var gavmild. Det er vel ein av grunnane til at gave-skikken har utvikla seg. Men de tre vise mennene hadde jo også gaver med seg til Jesus då han var nyfødd. Det var vanlig i



Den moderne Lucia i eit nordnorsk landskap med nissen og det heile. Så snill ogfin var nok ikkje ho Løssi som kom den lange svarte natta til 13. desember.



Bildet av Karl Erik Harr i boka "Lys i mørketida" av Trygve Hoff og K. E. Harr.



JULETREET, JULENEKET, JULENISSEN

Denne forsida av Illustreret Nyhedsblad 1866 heiter "Jul i Norge". Og i det området som bladet kallar for Norge (det er jo først og fremst Austlandet), har de både juletre og julenek og julenis - og mykje anna som var typisk jul - og er det enno. Så i 1866 var juletreet i alle fall i de finare familiær. Vi kan vel tvile på kor rett det er at borden øverst til venstre hentar juletret.

den katolske kjerka å gje milde gaver til de fattige, og denne skikken har nok holdt seg til vår tid.

Her i Norge har vi tradisjonar for gaver langt tilbake, men det var slik at ein skulle ha nyttige ting. Nokken hadde som skikk at alle skulle ha eit nytt kleplagg til jul. Den overveldande gave-skikken med alt det unyttige hører etter-krigstida til.

JULETREET

er ingen gammalskikk. Juletreet kom til Norge gjennom embetsfolk som hadde henta skikken i Tyskland. Der oppsto den ein gong på 1500-tallet, mens juletreet ikkje fekk sitt gjennomslag i Norge før omkring århundreskiftet, sjølv om enkelte borg kapsefamiliar i byane hadde

JULEBUKKANE

I romjula kom julebukkane. Ingen kunne jo gå på bygda 1.juledag. Den som det gjorde, skjemte segut. I romjula tok dei det igjen. Julebukkane var alltid fleire i lag og gjekk frå hus til hus. Nokken stader song dei for folk, andre stader prata dei berre julbukkmål og fekk ei kake eller frukt. Vi huskar kanskje at Alf Prøysen har skreve ei vise om det:

tatt det i bruk nokre tiår før. Det gjekk langt inn i vårt eige århundre før juletreet hadde nådd ut over heile landet. Eg har snakka med gamle folk som minnes at det ikkje var lagt særlig vekt på dette med juletret. Men når det først fekk, kunne ingen være utan. (Unntak er enkelte læstadianiske miljø der treet ikkje har fått innpass).

I strøk der det var vanskelig å finne høvelige tre eller busker, kunne ei rundhøvla trestong med einekvister gjøre nytte. Ja, eg har oppskrift på juletret av streng frå yttersida av Senja. Frå Varanger der det ikkje finnes tre, kan eg minnast at det vart brukt einer. Ja, til jul 1944, etter den store brannhausten, veit eg ein kar som sykla nesten to mil for å finne iner til juletret. Elles er det grana



Ein skulle væri fire år i romjuln osv.

Julebukkan har lang tradisjon hos oss. Opphavelig kunne de være føle og skræmmande i juleopp tog. De skulle vel forestille han tykke sjøl. Julebukkane går enno i enkelte bygder - og kanskje byar òg. Bildet ovafor her er tatt for eit par år sia. Det er vaksne folk som fører julebukktradisjonen vidare.

som er blitt mest populær som juletret. Deter igjen ei sikker frå Austlandet. Det dei brukte der, var vel best. Etter kvart har furua fått ein sterkare plass i julefeiringa.

JULENEKET

har komme same vegen som juletreet, sørfrå. Det har ingen tradisjon i Nord-Norge. Det er blitt sagt at neket skal være eit slags grødesymbol - eller at det kom fordi ein skulle være snill mot alt levande i jula. Her i Nord-Norge hadde ein heilt anna å bruke gudslånet til enn å gje det til fuglane. Med så mange grønår og frostår, og så lang veg etter kornet som til Bergen, så ville det bli oppfatta som gudsbespottelse å henge kornet ut til fuglane.

MINNER OM JUL I GAMLE DAGER

I gamle dage og i min ungdom var det alminnelig at barn og ungdom kom sammen for å lek og ha det morro mellom jul og nyttår.

I de dage var der ikke ungdomshus her i bygda , så skulle man ha lek, dans eller morro, måtte man låne hus i bygda .

Her hos oss hadde vi to store stuer , og trdje juledag kom de og ville låne julspelstua ,nå skulle de gjær julspæl og ha det artig .

Først da ul Daggry bestemte seg for å bygge ungdomshus på Steinrøys ble det slutt med å tinge julspelstua . Det var i 1918 .

Eg gikk da på folkeskola på Alteren. Eg minnest at når skuldagen va slutt sprang vi utover og såg på når han Tomas Hansa og endel ungdom tømmera huset på Steinrøys . Tomas var jo en flink snekker , men det meste av huset vart sett opp på doning .

De gamle tradisjoner er nu forbi, nå er det bare moderne dans og de gamle jul-spell er gått i glemmeboken .

Eg har skrevet ned endel julspell , men der er mange , mange fler .

GAMLE JULSPEL :

Å napp blindkjuka - Napp nutt og gammelt - Å sell lerret - Å sell okskjøt .

Byggje brua den breie - Bare skoen imella Bukkjen å Bane -

Å gjer kveskerløia - Å kjik i stjernan - Å sug bjønn - Å bak i omn -

Å sett imella brura og brurgommen - Å gjeta gjesel - Å drag hanske -

Å sett på forundringsstol - Å skjære havre - Min fader han sådde sin sæd -

Skjønn ridder han bærer sitt skjønne gullbånd .

Noen panteleker , det betyr arbeide man måtte gjøre for å få igjen sin pant :

Åklå mannen på ryggen - Å råp temmer - Å førtæl ei kort historie -

Å røys fire føtter i veret - Å stand på høv - Å telle knapper i en annens klær.

Åkysse eller klappe en - Svi og brenn, kem så kjennest med den , og enda var de det mange flere .

P. F .

SLEKTS-TREFF

I denne vår rotløse tid er det mange som ser verdien av å kjenne sine røtter. Knytte sammen slektsbånd som er blitt tynnslitte , se tilbake på det som har vært . " Skal man lykkes i nåtiden , må man kjenne fortiden " , heter det i et gammelt ord . Det er kanskje ikke så dumt å se litt tilbake , Vi kan lære mye av det .

I høst hadde jeg en flott opplevelse . Jeg fikk være med på et slektstreff , og møte massevis av slektninger jeg aldri har sett før .

Det kom nemlig amrikanere på besøk , og då syns vi det var en fin anledning til å samles .

I forkant av treffet var vi en komite som arbeidet med å innhente opplysninger, samle bilder osv .

Vi tok utgangspunkt i de som var mine oldeforeldre , Bernhard og Jensine Lillealter. Bernhard var født og oppvokst i Straumdalen . Han kom i voksen alder over til Markjen og fant seg kone der . Hun het Jensine og var fra Heimemarkjen . Det er artig å se på gamle bilder av slektninger . Ofte ser man igjen trekk av folk som lever idag . Jeg syns Bernhard minner meg om min bror, Olav Konrad . Så selv etter tre slektsledd kan man se noe av det samme blodet .

Bernhard var i mange år aktiv som politi under tiendebytte på Mo . Han og broren , Hans Peder var noen kraftige karer som det sto respekt av .



PROLOG TIL SLEKTSTREFFET PÅ STEINRØYS SEPTEMBER 1990 .

En vinterdag i Straumdal , år 1853 . Det kom en kørv til verden , født i et år med fred .

Bernhard Johan - det ble hans navn , ikke vet jeg om det ble han til gavnmenn vår stamfar han ble - så er skrevet ned .

Og kørven han vart sterk, og det kan man vel forstå - han hadde jo ei mor som var litt å slekte på .

Og mora heita Maren og var ikkje frøsen , med råka så drept ho en varg i fjøsen

Men kørven vaks no til . og det år han fylte fem , på ainner sia av fjellet - ei jente fikk sitt hjem .

I Altermark hun føddes , Jensine hette hun . Vår stammor vil jeg hedre med rimord uttav munn :

Det lille nor Jensine

Hun føddes ei blant fine .

Men bønder ifrå Markjen ga beire kår enn slarkjen som bodde innpå Båsmo blant rallare og bus !

Og åran gikk - på kvar sin kant - de vokste til og krefter vant .

Det kunne de nok trenge , for tauser og for drenge - var arbeid nok .

I ungdomstid de møttes , og det var ei på dans.

For brødrene fra Straumdal, han Bernhard og han Hans -

Dæm trøska over fjille - det vart ei frierfend - for dem kom ned i Markjen to søstre fann dem der .

At det vart ei på kvar, det må alle kunn forstå . At Bernhard fikk Jensine det takker eg for nå .

Eg trur nok guden Amor , han levde også da .

Eller kanskje var det skjebnen ? Ho sa ihvertfall ja !

I 1881 - og ikkje -82. Då vart de toen gift og dem starta opp sitt bo .

(Avslørt eg meg no²? Det va ju for å rim eg måtte ha med -82)

Dokk veit - det vakje lenge før ongan dokka fram -

Først så kom ho Maren , og seinar han Johan.

Då vart det trångt i stua - frå Markjen laut dem dra .

Dem ga seg til å leite , en gård det mått dem ha .

Den fann han neri bøgda, og det var nok ei lette, då dæm kunn fløtt åt LitjAltern ilag med ho Jonette.

Ho gården dreiv for Coldevin, han eide mangt i gammeltid
ihvertfall her i Rana.

i 1884 de til Lillealtern kom, huset var forfallent og fjøsen den sto tom .
Da var det nok nødvendig med arbeidsdager lange,
familien han vaks ,og barna dei vart mange ,

Dem hadde ni, men to av dem ble altfor tidlig faren ,
de døde unge både ho Gurine og ho Maren .
Men de andre sju de vokste til og fikk sitt liv på garden .

Johan - Georg -Hanna og Lotte - Hilde - Hanna og Jenny .

Vi kan vel bare tenke hva sku til av klær og mat .
Det var nok ikke snakk om at noen kunn vær lat .
Nei, alle måtte hjelpe til og arbeide for føda
men eg tror nok Jensine kanskje sto for største møda .

Bernhard, som var sterk -reiste bort i marknadstid -
ilag med broren Hans han gikk på Mo som politi .
Attåt så dreiv han fiske - og da var han mye borte
for Jensine, som var heime ble nok dagene for korte.
Eg trur at av og til ho måtte jobbe natt og dag -
Med unger , fjøs og husarbeid -og ei helsa som var skral.

Men dem sto løpet ut de to - ilag .
Og det kan nok forundre oss idag .
Ihvertfall la den grunnlaget for det - som her idag skal skje
.Et slaktstreff her og tenk på det - at vi som er her no -
Av Bernhard og Jensine har vi fått litt felles blod.
Vi har fått felles minna og ei arv så sterk og god.
Av Bernhard - krefter når det terngs - for livet rommer mye .
Jensine - som var god og mild , kan vi hedre ved å være snill.
Jeg slutter her - mitt hyldningsdikt - ble lengre enn tenkt.
Men nå er hjerneckallan tom - og dikteråra sprengt .

Sept -90

Mette R.

Den 5. årstida

Mørketid - "skomtid" skábma - kaamusaika

Mørketida er lys. Lys i alle nyansar. Nokken vil seie mørke i mange nyansar. Eg seier lys. Lyset ligg i snø og hav og himmel. Det er så mangfoldig, lyset i mørketida. Det har så mange valørar i blått og grått og fiolett og rødt. Aldri har vi så fint eit blågrålys som midt på dagen i adventa. Vi kjenner det skarpe morgonlyset utan sol, det med blod og koppar i seg, kanhende litt gull også innimellom. Og så alle himmelfargane mellom koppar og blod når han avdages. I den tida då rypa er lysrød og fjellreven går i lilla.

Tida frå november til januar er ei årstid for seg, i alle fall for oss på Nordkalotten. Det er den 5. og mørkaste årstida. På våre nærmeste Nordkalottspråk heter det skábma på samisk og kaamus på finsk, ofte med aika etterhengt på finsk. Det samiske ordet har kanskje sitt opphav i gammalnorsk skamm, som betyr kort, altså den korte tida, dei korte dagane. Petter Dass skreiv om "naar Skomtid er kommen i Landet" da "en Nat til den anden mon raabe". Det finske ordet har kanskje samme opphav. Ein kan jo lure på om ordet er komme frå samisk og finsk til norsk? Eg trur det ikkje. I alle fall er det typisk nordkalottisk, og brukes også om den korte skjømingstida mellom lys og mørke.

Jo, mørketida er ei god tid, for oss som tåler den. Verrefor dei som ligg søyvnlause frå midnatt til morgen. Men ei god tid? Ja, den kan være det. Vi lever med kontrastane, det er ein del av det å høre til her.

Nei ved gud, vi har ikkje berre godver mellom november og januar. Mørketida er også nordvesten som smelli i veggjen, havbåra som dundrar inn i båt og berg og rister sjølve jorda.

Jo, mørketida er også snæslasset i november og lessebløyta fram i mot jul, då ein ikkje veit ka som er vatn og ka som er snø, då himmelen ligg blygrå over oss. Eg kan skjønne at nokken vil til Syden då. Eg vil ikkje. For han mørkna jo ikkje lenger enn til solkverv, 22. desember. Då hiv ho seg rundt, sola.

"Ho ha hevve seg rundt i natt," sa gubben på yttersida då vi sto og prata ein 22. desember med lyset som ein fansare over fjell og hav i sør.

For slik kan lyset i mørketida være: Ein fanfare, ein symfoni, ei mjuk voggevise mens sola kryp i is og vatn og er bak jorda og fjella.

Fire dikt fra den 5. årstida

Desembermårra

Stampe i mørtna te fjæra.
Dagen e uten glo.
Berre så vidt du finn båten
som du har tenkt å ro.

Stampe i mørtna te fjæra.
Vette at fesken e ful.
Berre så vidt du får koking.
Kveita har gjømt sæ te jul!

Arvid Hanssen

Vuggesang i mørketiden

Natten er så lang her nord.
Lengste gjorde far og mor.
Midt i mørke, frost og gru,
lille lys - kom du.

Himlens dag var tung og grå.
Dine øyne skinte blå,
blomsterkinnen blusset rødt.
Lille lys - sov søtt.

Ingen sol i morgen gryr,
bare du, mitt eventyr.
Bare du skal stråle da,
lille lys - våkn gla.

Nordahl Grieg

Solfest på Persaplassen

Solgløtt på Persaplassen! Hau, hau!
Og æ mi galne kjerring e ejndå ikkje dau!
Trall i trall i trall-la-la-

Solfest på Persaplassen! Hå! Hå!
Te mijddags bli det
vassgrøt med sol og sokker på!

Arvid Hanssen

En utflukt på Slettafjellet.

(fra gammelt heimhug)

Beire seint enn aldri!

For lenge sidan bestemte U.L. å ha utflukt på Slettafjellet, men veret var slik at det var ikkje verd ein tanke. Men på siste U.L.-møte bestemtes det, at vi skulle ha utflukt Skjærtorsdag.

Dei fleste tenkte, eller håpet på at veret skulle slå seg vrang, men hadde det vært første april, så hadde det blitt narr.

Tidlig Skjærtorsdagsmorgen vakna eg. - Årrssj - eg tørka sveitten, nei søvnen ut or auga. Så titta eg utor glaset, -ih- eg vart mest som eit levande spørsmålstekn. Sola skjein - og himmelen var skyfri. Eg spratt utor senga i ein fart og fekk dei turvande klean på meg. Så var eg borte i storspeien og titta, å eg er bleik mest som sny, men tenkte eg, berre vent til eg kjem ned av fjellet.

Eg pakka sekken og var ferdig til start, men så hugsa eg på at eg hadde gløymt smøring. Eg leita fram Nivea Ultra (min spesialsmøring) og ein boks Rekord + litt tørrparafin. Så satte eg skian på, og satte avgarde i susende fart bar det avstad.

Då eg kom til Sletten (der møtestaden skulle vera) var det komen ein heil bataljon ungdom alt. Men då dei fekk sjå meg blei dei visst redde - for det var det siste eg såg dem ut for ein bakke. Karsten var visst mest redd for han først. -

Ja så var vi altså på tur oppover. Det gjekk fort og godt i fyrstninga, men "tempen" steig og farten sank helt ned i null. Det var nogen av dei yngste gutane som ville vise at dei var født med ski på beina, men dei såg ein ikkje før vi kom fram til hytta.

Ja opp gjennom buvegen blei det eit styr og eit ståk utan ende. Dei fleste var redde at sola skulle gjera skade på huda, og til motbevirkelse smurde dei i Nivea. Men det verste var at mange hadde gløymd smurninga heime. Jakob hadde smurt i tjæra før han for heimanfrå, og han sa det var prima saker. Han Bjarne hadde smurt i noko brunt, mens Birgit med fleire hadde ikkje smurt i noko. Karsten hadde ein sotåt kaffekjel på ryggen, og med den smurde han både seg sjølv og andre.

Vi steig høgre og høgre. Sola skein så varmt at mange tykte det blei uuthaldeleg i sine klær, derfor kledde dei av seg ein god del.

Snart var vi komen så høgt at "Alterkalvan" byrja verte høvveik. (Ja eg grøsser når eg tenker på dei føle Hågan bort på Sletten.) Nei då er det likare bort på Alterfjellet. Der ser ein ikkje Hågan for berre gran. Ein merker mest ikkje at det er flåg før ein er ramla - når ein kjem ned på amrka igjen (dersom ein ikkje råka ei gran).

Opp i "Møsakjerringvegen" høyrdie eg at ho Birgit hadde mista eit lår. Eg som er både humoristisk og snartenkt, tenkte at det var nok berre eit hår, men tenkte eg, det er vel aldri så gale at det ikkje er godt for noko. Når gaupa kjem blir ho sikkert glad dersom ho finn noko slikt.

Då vi kom et stykkje opp i fjellet møtte vi Torleif og Johannes. Dei kom med ei susande fart nedetter. Vi arme som hadde smurt mest i Nivea hadde stokk-kløbba.

Ja endeleg kom vi opp tel "Litj-Stein-kjerringa", og dermed var det fyrste mål nådd. Torleif og Karsten hadde det travelt og tok beinvegen til hytta. Dei skulle til å ordne med kaffekokinga. Vi andre blei igjen ved "kjerringa." Der tørka vi skian i sola og prata jås og knipsa eit bilet.

Så spente vi skian på igjen og satte avgarde mot hytta berre så snøfeyka freste etter oss, vel å merke var det ikkje alle som kom anständig ned til hytta.

Dei som for i førevegen hadde fått varme i ovnen, og var byrja smelte sny til kaffevatn. Bjarne, Frank, Per og Torbjørn sat så kaut på hyttetaket og kjikra bort i Mofjellet. Dei hadde visst fått auga på noko rart der.

Om litt kom "Markalamman". Han Arnold demonstrerte ein kikert som ein kunne sjå haravegen i Mofjellet i. Eg titta i kikerten. Men du store min, tenkte eg, eg ser jo haralorten på Mofjellet, men så merka eg at det berre var flogalort som satt på kikertlinsa.

Om litt blei kaffen koka, og vi satte oss tel å et. Kaffen var god, det skal komiteen ha all æra for. Og maten var sjølsagt prima - for ho mamma e rektig å bak. Praten gjekk livlig for seg, men å gjengi noko her er ikkje bra for helsa - trur eg.

Så endeleg blei vi mette, og dei fleste kom seg ut or hytta. Ute skein sola like vent spm før, og litt om senn kom vi oss i revin igjen. Svein tykte at det var vent på fjellet her, men på Alterfjellet er det meir grønt i granene f. eks. her er det jo berre eit kvitt laken ut over alt, småhumpete landskap og glad ungdom. -

Vårt neste mål var "Stor-stein-kjerringa", men diverre, det blei pause av Grieg på "Spøa". Der var Magnor og mange andre. Dei dreiv og koka "subsidiær" med rypelort i. Så byrja praten om ver og vind og då blei vi no hefta ei lang stund.

Men så fekk Markakaran slik heimlengsel - og saman med dem droges flere. (Magnetismen er noko eg ikkje skal koma inn på no).

Dei andre sette kurser mot "Storsteinkjerringa". Der var det eit utsyn som ein seint vil gløyma. Men som venteleg kunne være så byrja heimlengselen åvirke på nokon kvar, og om litt sette dei kurser mot "Fjeldalen". Det var nokre dramatiske bakker nedetter. Dei fleste sparte på skiene og brukte istaden akterspeilen (eg vonar den heldt). Magny blei næsten heilt mållaus for ho fekk sjå den reine prestasjonen av han Aksel Oddmund og Kåre innbildte seg å være Hasu og Slåttvik, men diverre dei var noko uheldig med satsen. Hasu brakk skia, og Slåttvik havna på akterspegelen (som vanleg).

Rett som det var høyrde eg per hadde mista det eine auga. Og eg som er eit hjelpesamt menneskje tok til å rota i snyen. Jau - men det var berre det einebrilleglaset eg fant. Eg såg opp på han Per.

- "Men du har jo begge auga på plass," sa eg, og vart så glad.

Då alle var komne ned på bilvegen skulle Karsten halde vareopptelling, men for snaphets skyld sa han berre: - "Alle som ikkje er her, avgir stemmeteikn med å retta opp eit finger!" Men då ingen gjorde det, sa han berre: - "Så fer vi heim." Og dermed sette det lange skitog seg i bevegelse, heim til ein betre middag.

Dei unge spreke som tok Remlia tykte visst ikkje at det var verdens finaste bakke, men som sagt så "rei vi han a'" nedetter. Alle merker i snyen taler sittause språk, men vi vonar at det vert sny med det fyrste.

Ja no er turen forbi, og vi blei brune som kobberkjelar alle, det skal soli ha all æra av. Så vonar eg berre på fleire slike turar i framtida.

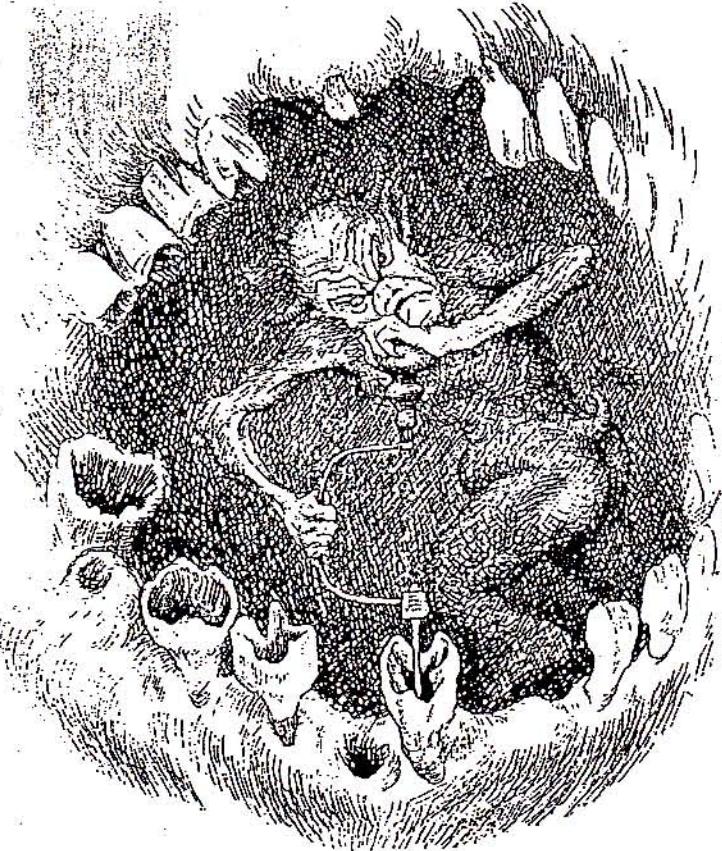
(ref.)

Heimhug, 15 april 1950.

Asbjørn Bech

red.

(Stykket er ikke underskrevet.)



Impromptu over Tandpine.

Du Tændernes uhoftig' Giest,
Al Roeligheds og Friheds Pest,
Du er paa Jorden Vice-Fanden,
Og halve værre *) end den anden;

Men siig mig, naar du plague skal,
Hvi falder just paa mig dit Val *),
Paa mig, som seer kun sorte Dage,
Og sorte haver lagt tilbage;
Paa mig, som meer ei Kiole har,
Og har den ubefalt, jeg bar;
Hvis Krop knap fire Skilling gielder,
Hvis Aand Bekymring daglig fælder,
Hvis Creditorer er en Flok?
Er dette dig ei Plager nok?
Paa denne Suppe kom en Jævning
Af Mandags og af Torsdags Stævning **). —
See der gaaer Meldabl ***) glad og feed,
Som nu af ingen Plage veed;
Forlad du mig, tag ham i Steden,
Og lad ham faae lidt Sorg blandt Glæden.

Kierlighed og Smørrebrød.

At Smørrebrød er ikke Måd,
Og Kierlighed er ikke Had.
Det er for Tiden hvad jeg veed
Om Smørrebrød og Kierlighed.

Lyksalighed.

Lad Andre tænke, sige
Guld gjør os lykkelige;
Jeg fandt mit Himmerige,
Min Pigel i dit Skiød.



*) Dobbelt saa stem (Norsk).

**) Ældre Form for Valg, paa Wessels Tid endnu i Brug i Tale-sproget.

***) Stævninger til Hof- og Stadsretten.

****) Thrønderen Thomas Hammond Meldahl.

LETT KRYSSORD.

Vannrett :

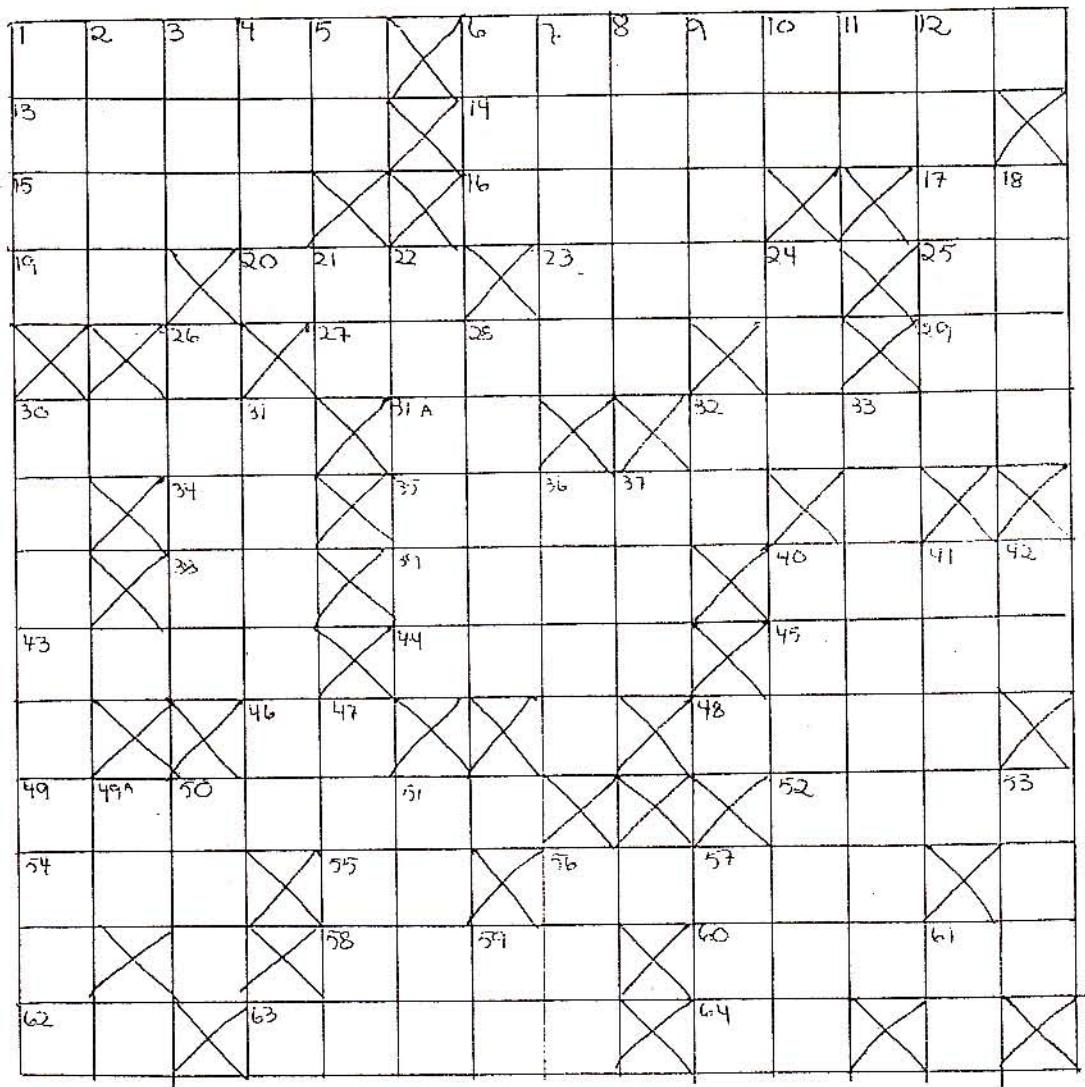
- | | |
|----------------|---------------------|
| 1. Mannsnavn | 45. Spille |
| 6. Bibelnavn | 46. Hast |
| 13. Lykkelige | 48. Avgift |
| 14. Ekornes | 49. Tuene |
| 15. Pronomen | 52. Sletter |
| 16. Øde | 54. Trakt |
| 17. Fjernsyn | 55. Ri |
| 19. Byrde | 56. Tegneseriefigur |
| 20. Kvinnenavn | 58. Vulkan |
| 23. Smarter | 60. Guttenavn |
| 25. Ve | 62. Personlig pron. |
| 27. Dans | 63. Terger |
| 29. Moderne | 64. Reklame |
| 30. Pikenavn | |

OBS ! A-

- | |
|----------------------|
| 31. To like |
| 32. Tapper |
| 34. Moderne |
| 35. Mannsnavn |
| 38. Nasjonal Samling |
| 40. Nivå |
| 43. Klo |
| 44. Sand |

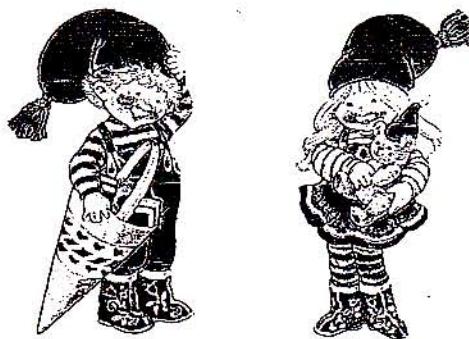
Loddrett:

- | | |
|----------------|------------------|
| 1. Dessuten | 37. Svi |
| 2. Sånn | 40. Frukt |
| 3. Vet | 41. Etuiet, omv. |
| 4. Overklasse | 42. Månefase |
| 5. Rydde | 47. Bor |
| 6. Pronomen | 49. Ytet |
| 7. Dyr | 50. Kv. navn |
| 8. Stille | 51. Søt |
| 9. Tysk jord | 53. Sporter |
| 10. Naboer | 56. Stjeler |
| 11. Vokaler | 57. Preposisjon |
| 12. Kvinnenavn | 59. Månefase |
| 18. sno | 61. Tall |
| 12. Es | |
| 22. Oval | |
| 24. Sporter | |
| 26. Kurve | |
| 28. Fotsåler | |
| 30. By | |
| 31. Enslig | |
| 32. Hyl | |
| 33. Drikk | |
| 36. Flåg | |



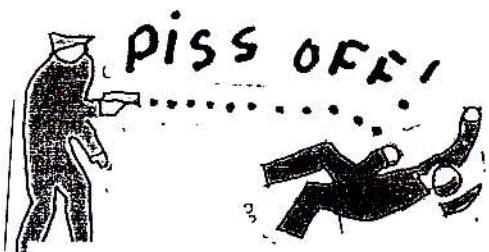
LØSNING SENDES:

HEIMHUG / Tore Kjørven, GROTNESSET.



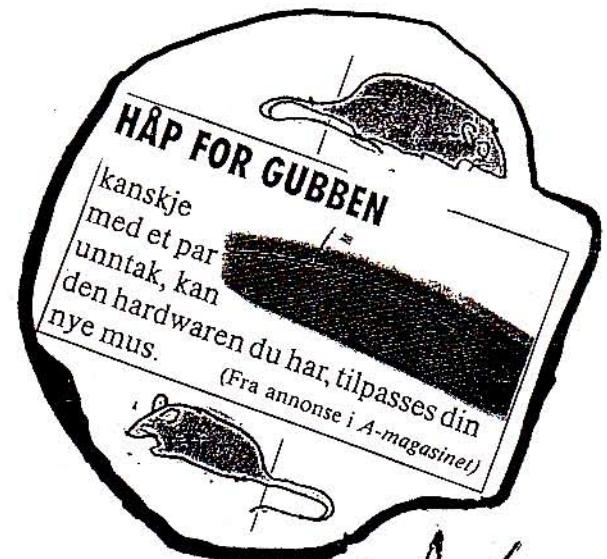
Agurknytt

OG ANDRE MERKVERDIGE HISTORIER.



Det er vi her på agurknyttsida som virkelig får høre det som er interessant her i bøgda. F.eks. har vi fått høre om en kar som benyttet veggkanten til å nyte de siste dråper etter at høstsoaren var slutt. Han satt og stor-koste seg da vår lokale "lovens lange arm", hjemme-værende på Alterneset) kom forbi. Med streng mine var-kudde han at det der ville han ikke ha noe av. Vår muntre festdeltager svarte da de bevingede ord at: "Det får du ikke heller!"

Litt senere følte vår venn sterk trang til å kvitte seg med noe av det inntatte. Men å benytte veg-kanten som pissoar, det kan være fali det! Især når man er litt ustø. Denne karen vinglet nå ihvertfall litt inn i veien og fikk ene fot-bladet under en passerende bil. Og det enda han hadde noe å holde seg i!!



«DET VAR
SOLSKINN
PÅ MIN
SOMMERØ

Det er kommet oss for øret at en av våre naboer som har vært i utlandet og nytt solen, har skiftet shorts bak en staur! Altså, vedkommende hører så absolutt til de slanke her i verden, men at han kan gjemme seg bak en staur og skifte klær det får dere oss ikke til å tro! (Denne historien bør sjekkes. Red.)



PÅ BINDET OG BE-GYNNELSEN BØR INGEN LESER TRO



Det både gleder og bekymrer oss at Rana Blad nærmer seg Heimhugs standard både når det gjelder format og kvalitet. Med tid og stunder kommer vel de også ut i A-4 format.



Riktigete bilde - - - ?

Det er definitivt slutt på den tiden da bønder bare gikk rundt på tunet i busserull og sullet på stev og slåtter i fritiden. Nå for tiden går de på nattklubb! Riktignok midt på lyse dagen, men dog!!!

For ikke å snakke om når de steller til fest for seg selv. Oioioi! Da titter de på Can can-damer som vifter med skjørtene. Og disse dristige damer kommer fra, tro det eller ei, Alteren. "Svartfotballetten" vakte ihvertfall stormende jubel på siste bondefesten. Men vi er litt bekymret. Er ikke dette en ny måte å lure bøndene på? Inn i EF f.eks. Det skal jo være så meget av dette ned i Europa, slik dans altså. Forøvrig får vi være glad de ikke danset Lambada!!!



Det er ikke noe særlig høflig å snakke om seg selv i tide og utide, og det skal vi ikke heller. Men denne gangen kan vi ikke dy oss. (Jeg mener oss tre skriversker). Altså, ho Mette, Alterens svar på en jo-jo som farer att og fram. Ho har lovet familien å være hjemme på julafuten! Dessuten har det gått opp for ho Ann Elise at ho inger-Anne slett ikke lærer noe på skola på Alteren! Ikke underviser ho heller. Ho er der rett og slett for å vaske! "Det var godt å få vite det." sier en lettet og beroliget Ann Elise.

HYSJ-HYSJ

Vi nærmer oss med raske skritt advent. Og da er jo jula like om hjørnet også. Har dere skrevet ønskliste? Det har agurksidens redaktør gjort. Og til vår forundring står det et ønske om nye tenner! Fordi, som det står, (på svensk til og med så ikke vi skal forstå hvem det er,) "Dom jag har duger inte te å togga me, men te å lesa me e di rent forbaskat bra."



nattklubb- sjokk

Det er jammen mye man skal høre (lese)
før noe faller av .

Heimhugs redaksjon er i SJOKK etter
oppslag i RB.

Først får vi inn melding om at en av
bygdas snekkere har vært på nattklubb
3 uker i strekk. Det får være måte på
reparering ! Så leser vi at gammelfjøsen
i snyfjellåga ender sine dager innpå Mo .
Og her kommer det verste : Der skal den
stå til evig tid med postskiltet ;

Straumbygda ! Her må riksantikvaren inn i bildet .

Fru Olsen har igjen vært innom oss
i redaksjonen med en glanyhet :
I år har hun endelig klart å få hullet
i smultringen I MIDTEN !
Vi gratulerer hjerteligst .

tragedie

Hanen i Røbergengen har endt sine dager
som gryterett . Den ble angrepet av
Sykelig sjalusi i forhold til en ny
foringsautomat. Nå har julefreden
senket seg over hønsfjøsen, og omgivelsene
er lettet .

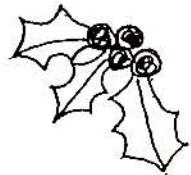
-For første gang:

En av våre lesere har prøvd seg med hanggliding på
Stålverket . Det ble imidlertid bare glidning av det,
han gled ned på gulvet og brakk et bein i kroppen .
Godt forsøk , sier vi . Og riktig God Bedring .

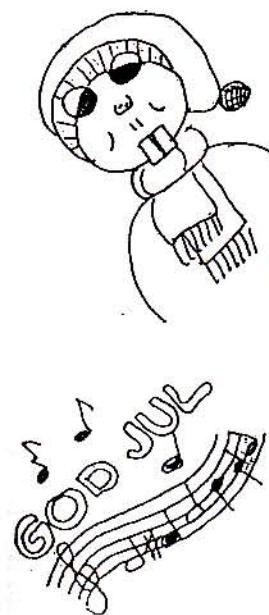
Aldri
så galt...

Etter siste blankis periode, meldes det at OL-komiteen har meldt sin interesse
for Steinrøysbakken . De ønsker å undersøke mulighetene til å bruke den som
bob-bane .

VI MINNER OM :



JULEBORD - SOARE!



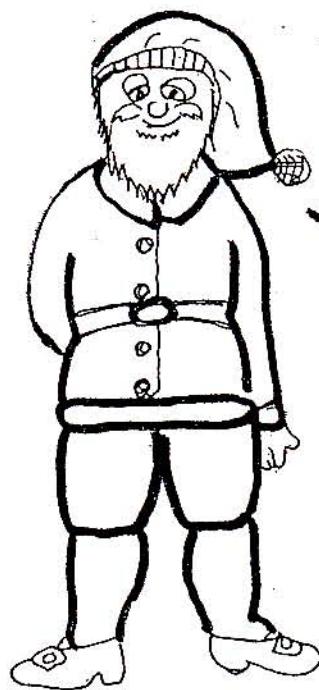
VELKOMMEN TIL JULESOARE -

STED : STEINRØYS, ALTEREN

LØRDAG 5. JANUAR KL. 20⁰⁰

DET BLIR SERVERT MIDDAG OG KAFFE

MUSICK AV „ÆNEST“ bill. pris : kr. 150,-



ARR: N.L. Daggry
- Lag 4 -

Påmelding:
Rolf Jensens butikk
bet. ved påmelding
biste utlagt fra
19.12 - 3.1-91.

"Jng og gammel"
ønskes velkommen!



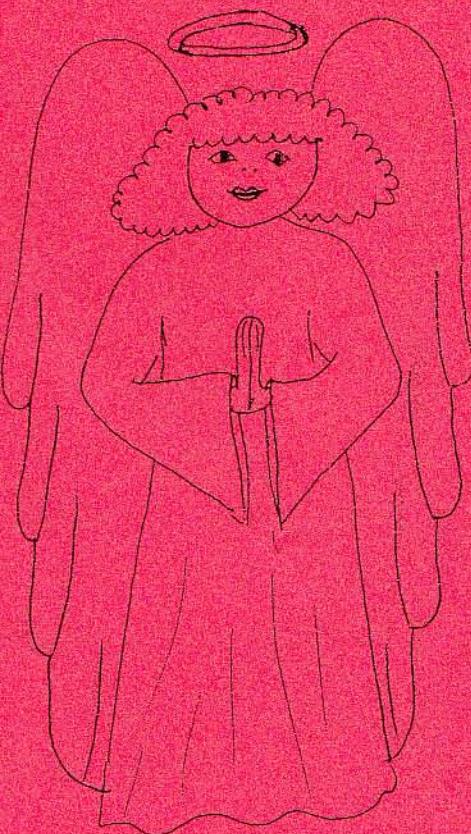


Redaktører:

Inger - Anne Sletten
Mette Røbergeng Vassvik
Ann Elise Altemark
Tegner:
Helge Braseth

God jul

Ønskes alle våre leserne!



Husk at jula er ikke bare mat -
Les heimhug og få åndelig føde!

rtd - senter as

RANA TEKNISKE DOKUMENTASJONSSENTER

TEGNETJENESTER

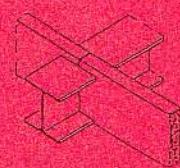
ELEKTRO



MASKIN



BYGG/ISO



SKILTGRAVERING
DATASTYRT GRAVER MASKIN
STANDARDISERTE RUTINER
GODT PRODUKT
KÖRT LEVERING

INGENJØRTJENESTER

ELEKTROSTANDARD



RÅDGIVNING

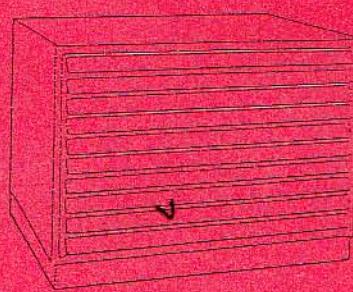


OPPLÆRING



ARKIVTJENESTER

SIKKERHETSARKIVERING
OG TEGNINGS-
HÅNDTERING



DÄK (Dataassistert konstruksjon)
PS-CASS
AUTOCAD
AUTOSKETCH
VI LEVERER KOMPLETTE
DAK-STASJONER

KOPIERING

FORSTØRRING



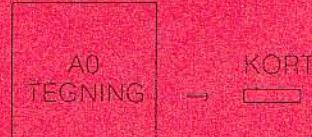
DOKUMENTFORNYELSE
LYSKOPIERING

FORMINSKING



LERRETKOPIERING
FOTOKOPIERING

MIKROFILMING



SAMKOPIERING
(PLANKOPIRAMME)

rtd senter as

RANA TEKNISKE DOKUMENTASJONSSENTER

Blåbærvæien 21 – Postboks 458, 8601 Mo i Rana – Telefon (087) 20 440 – Telefax (087) 20 639

Ring oss og be om nærmere informasjon.